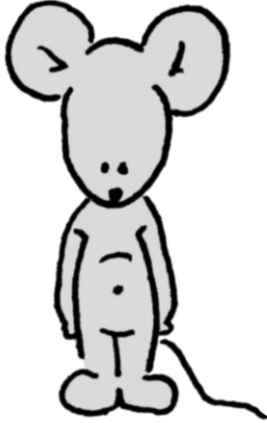

Varhaiskasvatussuunnitelma yksityisessä perhepäivähoidossa

Tekstit:

Tuire Mononen
Lahden seudun yksityiset päivähoitajat ry. puheenjohtaja

Sivujen 3,4 ja 10 lähde: Valtioneuvoston periaatepäätös
varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Sosiaali- ja
terveysministeriön julkaisuja 2002:9.

Piirrokset:

Internetpalvelu Hoitopaikka.Net Finland
Copyright Elisa Strodel

Käyttö- ja julkaisuoikeudet:

Internetpalvelu Hoitopaikka.Net Finland
www.hoitopaikka.net

SISÄLTÖ

Esipuhe	3
Varhaiskasvatus, mitä se on	4
Perhepäivähoito	5
Toiminta-ajatus perhepäivähoidossa	5
Kasvatuskumppanuus	6
Kasvatuskumppanuuden arvot	6
Kasvatuskumppanuus hoitajan näkökulmasta	7
Kasvatuskumppanuus vanhempien näkökulmasta	8
Varhaiskasvatusta ohjaavat periaatteet	9
Varhaiskasvatuksen tukijärjestelmä Suomessa	10

ESIPUHE

Valtioneuvosto on valtioneuvoston ohjesäännön nojalla antanut 28.2.2002 periaatepäätöksen varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Valtioneuvosto määrittää asiakirjassa yhteiskunnan järjestämisen ja valvoman varhaiskasvatuksen keskeiset periaatteet ja kehittämisen suuntaviivat.

Asiakirjan tavoitteena on edistää varhaiskasvatuksen sisällön ja laadun kehittämistä koko siinä palvelu- ja tukijärjestelmässä, joka on luotu perheiden tueksi ennen lapsen oppivelvollisuuden alkamista.

Varhaiskasvatuksen linjausten pohjalta laaditaan valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma, joka ohjaa varhaiskasvatuksen sisällön ja laadun toteuttamista valtakunnallisesti.

Varhaiskasvatussuunnitelman kokeiluversio valmistui syyskuussa 2003. Tässä versiossa kerättiin arviointitietoa kunnista vuoden ajan ja lopullinen varhaiskasvatussuunnitelma valmistui syyskuussa 2004.

Valtakunnallisten linjausten tavoitteena on lisäksi vaikuttaa siihen, että päivähoitossa laaditaan vastaavia linjauksia osana lapsi- ja perhepoliittista strategiaa.

Erityisenä painopisteenä ovat varhaiskasvatuksen laatuun vaikuttaminen, vanhempien ja päivähoitajan kasvatuskumppanuus sekä lastenneuvolan, esiopetuksen ja perusopetuksen yhteistyö.

Tavoitteena on, että kaikissa lapsiperheiden palveluissa omaksutaan lapsi- ja perhelähtöiset varhaiskasvatuksen tavoitteet, toimintatavat ja yhteistyökäytännöt.

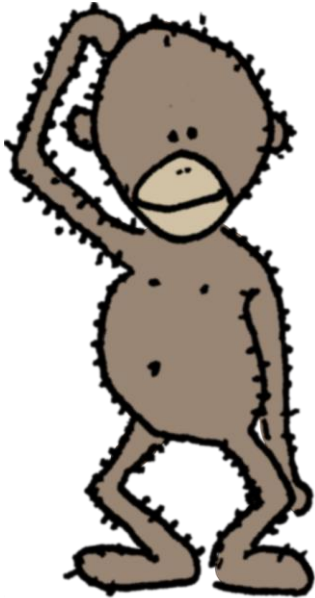
Lapsen varhaiskasvatuksen palvelukokonaisuus määrittyy tällöin kunkin lapsen ja hänen perheensä tarpeista.

Suomalainen lapsiperheiden palvelu- ja tukijärjestelmä sekä varhaiskasvatus on kansainvälisenkin arvion mukaan korkeatasoista saatavuutensa, monipuolisuutensa, henkilöstön koulutuksen ja vanhempien valinnan mahdollisuuksien vuoksi.

Päivähoitossa ja esiopetuksessa vahvuutena on hoidon, kasvatuksen ja opetuksen toteuttaminen ehyenä kokonaisuutena.

Päivähoitossa erityisenä haasteena on nähdä päivähoito myös lapsille tärkeänä palveluna, joka hyvän perushoidon ohella tarjoaa mahdollisuuden leikkiin ja oppimiseen vertaisryhmässä.

VARHAISKASVATUS, MITÄ SE ON?

Varhaiskasvatus on lapsen elämänpiirissä tapahtuvaa kasvatuksellista vuorovaikutusta, jonka tavoitteena on edistää lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista.

Vanhemmilla on lastensa ensisijainen kasvatusoikeus ja vastuu.

Yhteiskunnan tarjoamat varhaiskasvatuspalvelut tukevat lapsen kotikasvatusta.

Vanhemmat valitsevat lastensa varhaiskasvatuspalvelut.

Yhteiskunnan järjestämä ja valvoma varhaiskasvatus koostuu hoidon, kasvatuksen ja opetuksen kokonaisuudesta.

Se on suunnitelmallista ja tavoitteellista vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa, jossa lapsen omaehtoinen leikki on keskeisessä asemassa.

Lähtökohtana on laaja-alaiseen tietoon ja tutkimukseen sekä varhaiskasvatuksen menetelmien tuntemiseen perustuva kokonaisvaltainen näkemys lapsen kasvusta, kehityksestä ja oppimisesta.

Päivähoito eri muotoineen on vallitsevien yhteiskunnallisen varhaiskasvatuksen toimintaympäristö.

Esiopetus osana varhaiskasvatusta on vuotta ennen oppivelvollisuuden alkamista tarjottavaa suunnitelmallista opetus- ja kasvatustyötä.

Varhaiskasvatus ja siihen kuuluva esiopetus sekä perusopetus muodostavat lapsen kehityksen kannalta johdonmukaisesti etenevän kokonaisuuden.

Varhaiskasvatukseen piiriin kuuluvat myös oppivelvollisuusikäiset lapset, jotka käyttävät varhaiskasvatuspalveluja.

Varhaiskasvatuksessa on oleellista lasten, varhaiskasvatuksen henkilöstön sekä vanhempien vuorovaikutus ja kasvatuksellinen kumppanuus.

Varhaiskasvatusta toteutetaan yhteistyössä laajan lasta ja perhettä palvelevan verkoston kanssa, jossa ovat osallisina sosiaali-, terveys- ja opetustoimi sekä erilaiset lapsi- ja perhetyötä tekevät järjestöt, yhteisöt ja seurakunnat varhaiskasvatuspalveluineen.

PERHEPÄIVÄHOITO

Perhepäivähoito on hoitajan kotona tapahtuva päivähoitomuoto, jossa ryhmäkoko muodostuu neljästä kokopäivähoitolapsesta, hoitajan omat alle kouluikäiset lapset mukaan lukien ja yhdestä puolipäivälapsesta, joka voi olla esikoululainen tai koululainen.

Alle 6v. lapsi puolipäivähoidossa ollessaan vie hoitajalta kokopäiväpaikan.

Hoitoaika, kasvatuseriaatteet ja kaikki hoitoon liittyvät asiat sovitaan lapsikohtaisesti vanhempien kanssa kirjallisessa hoitosopimuksessa.

Perhepäivähoitaja vastaa ja huolehtii hoidossaan olevien lasten hoidosta, kasvatuksesta ja oppimiseen ohjaamisesta hoitopäivän aikana kasvatustavoitteiden mukaisesti.

Perhepäivähoitajan koko koti on lasten käytössä.

Ryhmäperhepäivähoidossa perhepäivähoitajat yhdessä hoitavat lapsia erityisesti päivähoitoa varten varatussa tilassa.

TOIMINTA-AJATUS PERHEPÄIVÄHOIDOSSA

Tarjoamme lapsille kodinomaista ja yksilöllistä päivähoitoa pienessä ryhmässä, jossa on turvallista hoitoa, kasvatusta ja opetusta leikinomaisin keinoin ja mikä tärkeintä hoitajan syliin mahtuu pienessä ryhmässä aina kaikki.

Perusarvomme ja niiden toteuttaminen arjen tapahtumissa tapahtuu aina yhteistyössä lasten vanhempien kanssa.

Lapsi oppii leikin kautta, kaikki aistit avoinna hän muovaa omaa maailmankuvaansa, käsittelee kokemuksiaan, oppii ja harjoittelee. Aikuinen rakentaa puitteet, lapsi luo leikin ja aikuinen ohjaa tarvittaessa.

Lapset kasvattavat ja opettavat toisiaan parhaiten.

Aikuinen kulkee lapsen rinnalla tukien, ohjaten ja kannustaen kaikkia kunkin lapsen kykyjen ja taitojen mukaan.

Arkemme koostuu pienistä oppimisen muruista, joihin sisältyy kaikki oppimiseen tarvittavat osa-alueet.

Opettelemme sosiaalisuutta ja toisen huomioonottamista.

Opimme hyviä käytös- ja ruokailutapoja.

Opettelemme kunnioittamaan luonnon moninaisuutta ja eläimiä.

Liikkuminen on lapselle luontaista ja mahdollistamme monipuolisen liikkumisen hyödyntämällä lähimetsiä, urheilukenttiä ja leikkipuistojen kiipeilytelineitä.

Liikunta parantaa lapsen motorista kehitystä, edistää hyvinvointia ja terveyttä.

KASVATUSKUMPPANUUS

Pääkasvatusvastuu on aina vanhemmalla.

Vanhempien toiveet, arvot, lapsen erityistarpeet ja päivähoitajan osaaminen yhdistetään.

Tiivistä yhteydenpitoa, keskustelua lapsen asioista, avoimuutta ja ehdotonta luottamusta vanhempien ja hoitajan välillä.

Sosiaalinen tuki ja verkosto esimerkkinä seurakunnan päiväkerhotoiminta.

KASVATUSKUMPPANUUDEN ARVOT

Vastuullisuus ja kunnioitus toisia kohtaan

- perheiden kunnioittaminen ja heidän tarpeisiinsa vastaaminen
- vaitiolovelvollisuus perheiden asioissa
- vapautta tehdä asioita ja vastuu tekemisistä
- esimerkkinä oleminen, sanoista ja teoista vastaaminen
- luottamus ja oikeudenmukaisuus
- annetaan tilaa toisille.

Terveys

- monipuolinen ja terveellinen ravinto
- puhtaustottumukset
- mahdollisuus päivälepoon
- riittävästi liikuntaa ja ulkoilua
- turvallinen ympäristö
- tiedonkulku esim. lapsen sairauksista ja lääkityksistä.

Onnellisuus ja itsetunto

- positiivinen asenne
- rohkaiseva ja kannustava ilmapiiri
- aitous, nauru ja huumori kuuluvat päivään
- itsensä likoon laittaminen
- pois stereotyyppisestä ajatuksesta ” kaikille kaikkea samalla lailla”
- teemme työtä vain lapsia varten.

Turvallisuus, rajat ja rakkaus

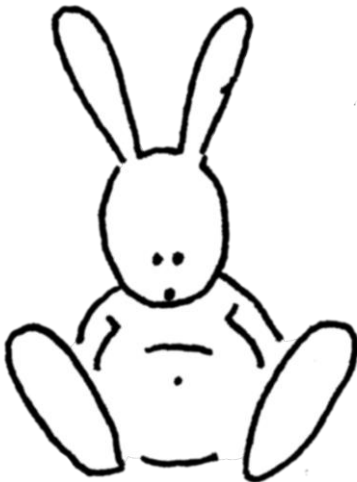
- syli aina avoinna lapsille
- yhteiset pelisäännöt ja sopimukset aikuisilla ja lapsilla
- oikeus ja mahdollisuus näyttää tunteensa ja ilmaista itseään
- oikeudenmukaisuus ja johdonmukaisuus
- luottamus toisiin
- yksilöllinen kannustaminen
- vuorovaikutus, miten asioista puhutaan aikuisten ja lasten kanssa.

Rehellisyys

- asiat puhutaan asioina niin lapset kuin vanhemmatkin
- anteeksi pyydetään ja annetaan, ristiriidat selvitetään
- ollaan inhimillisiä, myönnetään virheet ja korjataan ne.

KASVATUKUMPPANUUS HOITAJAN NÄKÖKULMASTA

Kasvatuskumppanuus on meistä kuin.....

- vahva elämänlanka
- vuoristorata
- kuohkea maaperä
- käsi kädessä kulkeminen
- kukkanuppu, joka vähitellen aukeaa
- avointa yhteistyötä
- maratonin maaliintulo
- kirkkovene, monta soutajaa, myrskyä ja tyyntä, kohti yhteistä satamaa
- yksinkin onnistuu, mutta mukavampaa on yhdessä.

KASVATUSKUMPPANUUS VANHEMPIEN NÄKÖKULMASTA

Vanhemmissa sana kasvatuskumppanuus herätti seuraavanlaisia mielikuvia:

- esimerkin antoa ja ottoa
- sisältää ajatuksen rinnalla kulkemisesta
- sisältää tuen antamisen ja saamisen
- yhdessä kasvattamista ja huolehtimista
- yhdessä sopimista ja keskusteluja
- sitoutumista yhdessä sovittuihin asioihin ja arvoihin
- mukavaa ja myönteistä kanssakäymistä
- avoimuutta ja luottamusta lapsen parhaaksi
- vastuunjakamista
- hoidetaan pientä ihmisenalkua yhdessä
- erilaisten mielipiteiden ja näkemysten arvostamista ja kunnioittamista
- jokapäiväistä toiminta
- yksilön huomioon ottamista ja arvostamista
- suvaitsevaisuutta
- säännöllisyyttä, pysyvyyttä ja turvallisuutta
- samaan hiileen puhaltamista
- samansuuntaisten kasvatuseriaatteiden noudattamista
- yhdessä kasvamista
- yhdessä tukemista ja lapsen itsetunnon kasvattamista
- kannustetaan lasta luovuuteen
- vaalitaan lapsen mielikuvituksen rikkautta
- hyvä terve ilmapiiri, jossa lapsi tuntee olonsa turvalliseksi ja rakastetuksi
- lempeää yhdessäoloa
- hoitaja vuosien kokemuksella osaa neuvoa vanhempia.

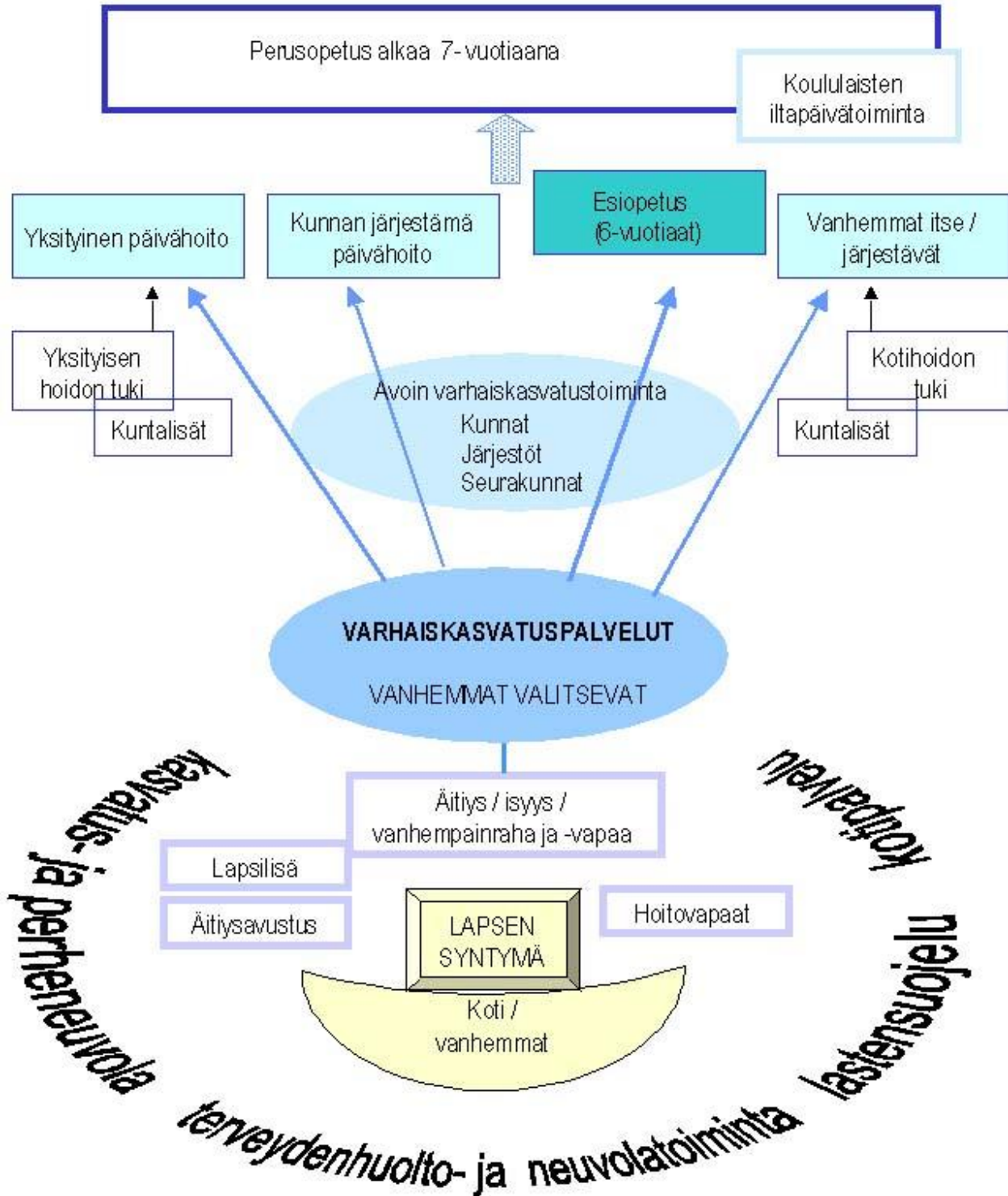
Kasvatuskumppanuudessa vuorovaikutus lähtee liikkeelle perheille tärkeistä asioista ja pyrkimyksenä on välitön ja tasavertainen vuorovaikutus, ei auktoriteettiasemaa suhteessa vanhempiin.

Kasvatuskumppanuus edellyttää luottamuksellista suhdetta perheiden ja päivähoitajan välillä, jotta vaikeita asioita voidaan ottaa puheeksi puolin ja toisin.

VARHAISKASVATUSTA OHJAAVAT PERIAATTEET PERHEPÄIVÄHOIDOSSA

- Lapsilla on oikeus turvattuun elinympäristöön, hoitoon, huolenpitoon, kasvuun ja oppimiseen riippumatta asuinpaikasta ja kulttuurillisesta taustasta.
- Lapsi saa tarvitsemaansa erityistä hoitoa, kasvatusta ja opetusta. Kaikilla lapsilla on oikeus tulla hyväksytyksi.
- Varhaiskasvatuksen suunnittelussa ja toteutuksessa huolehditaan etnisen sekä sukupuolten välisen tasa-arvon toteuttamisesta ottaen huomioon tyttöjen ja poikien kehitykselliset erot.
- Lapsen omat näkemykset otetaan varhaiskasvatuksessa huomioon iän ja kehitystason mukaisesti.
- Leikki on lapsen keskeisin toimintamuoto.
- Varhaiskasvatus tarjoaa mahdollisuuksia leikkiin ja monipuoliseen toimintaan sekä muiden lasten, että aikuisten kanssa.
- Varhaiskasvatuksessa tulee mahdollistaa lapselle turvallisten kiintymyssuhteiden kehittyminen. Tämä on ihmisenä kasvamisen ja hyvän kasvun oppimisen perusta.
- Varhaiskasvatuksen kasvu- ja oppimisympäristön tulee olla fyysisiltä, psyykkisiltä, tiedollisilta ja sosiaalisilta ominaisuuksiltaan lasten varhaiskasvatukselle soveltuva ja turvallinen.

VARHAISKASVATUS JA LAPSIPERHEIDEN PALVELU-JATUKIJÄRJESTELMÄ SUOMESSA

Kuvan lähde: Valtioneuvoston periaatepäätös varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2002:9.